

attitude towards the Ukrainian language, culture, territory, traditions, history, customs, etc., growth of awareness about Ukraine, the Ukrainian nation, Ukrainian culture. Comparative measurement of the degree of influence of the competitive social-integrating process on the development of national identity among Ukrainian student youth was carried out based on the results of questionnaires conducted in December 2021 and June 2022 and revealed that (1) the ability of young people to identify the most relevant issues for solving social problems and further plans for living in Ukraine. (2) The vision of students regarding the ways of their own participation in solving socially significant problems was moderately positively influenced; the desire to expand awareness of culture, history, customs and initiate the search for information about socio-cultural processes in Ukraine.

Key words: *competitive social integration, youth, development factor, national identity, statehood.*

Авторський внесок кожного із співавторів: Павленко А. І. – 30 %, Сташук О. О. – 50 %, Левченко В. С. – 20 %.

Стаття надійшла до редакції / Received 10.10.2023

Прийнята до друку / Accepted 23.10.2023

Унікальність тексту 86 % (Unicheck ID1016002057)

*© Павленко Анатолій Іванович, Сташук Ольга Олександрівна,
Левченко Владислава Сергіївна, 2023*

DOI : <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2023-9-22>

УДК 364-7(100)

Жанна Василівна Петрочко

ORCID iD <http://orcid.org/0000-0002-4413-1243>

**докторка педагогічних наук, професорка,
професорка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
факультету психології, спеціальної освіти та соціальної роботи
Київського університету імені Бориса Грінченка,**

м. Київ, Україна,

z.petrochko@kubg.edu.ua

Наталія Анатоліївна Датченко

ORCID iD <http://orcid.org/0000-0002-1378-3476>

**спеціалістка із захисту дитини
Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ),**

м. Київ, Україна

NDatchenko@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАКУПІВЛІ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ У МІЖНАРОДНІЙ ПРАКТИЦІ

У науково-оглядовій статті розкрито актуальні для сучасної України питання соціального замовлення. Метою статті є аналіз міжнародного досвіду здійснення закупівлі соціальних послуг, характеристика ознак сучасного процесу запровадження закупівлі соціальних послуг органами місцевої влади від недержавних надавачів. На основі вивчення положень нормативно-правових джерел та аналізу сучасних наукових джерел зарубіжних дослідників з теми дослідження зроблено узагальнення, що розвиток соціального замовлення як дієвого інструменту ринку соціальних послуг став одним із компонентів зміни загальної системи державного управління в багатьох країнах Європи. Схарактеризовано такі ознаки сучасного процесу запровадження закупівлі соціальних послуг органами

місцевої влади від недержавних надавачів, як право індивідуального вибору надавача соціальних послуг, співтворчість і спільне виробництво, децентралізація, криза та фінансові обмеження.

Ключові слова: соціальне замовлення, соціальні послуги загального інтересу, міжнародний досвід, ринок соціальних послуг.

Вступ. Загрози, пов'язані із воєнним конфліктом, кризовими явищами у різних суспільних сферах, посилюють дискримінацію, бідність, соціальну нерівність та вразливість різних груп населення, зокрема сімей з дітьми. У сучасних умовах кількість осіб в Україні, які потребують підтримки, допомоги чи захисту зростає. За статистичними даними 2019 року у нашій країні залежать від соціального захисту та підтримки державних та неурядових організацій 9 мільйонів пенсіонерів, які отримують пенсію за віком, і 1,4 – за інвалідністю (*Пенсійний фонд*, 2019), 5,2 мільйона постраждалих від конфлікту на сході України (*ACAPS Briefing note*, 2019). Це актуалізує необхідність оновлення підходів, моделей, механізмів надання соціальних послуг як дій, спрямованих на профілактику складних життєвих обставин, подолання таких обставин або мінімізацію їх негативних наслідків для осіб/сімей, які в них перебувають. Розвитку соціальних послуг сприятиме соціальне замовлення. Воно покликане покращувати якість таких послуг у громаді, створювати умови для активізації громадського сектору та забезпечуватиме ефективне використання бюджетних коштів.

Соціальне замовлення набуло особливої актуальності у 2019–2021 роках із прийняттям нового Закону України «Про соціальні послуги» та постанови Кабінету Міністрів України № 450 від 01.06.2020 р. «Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення». Зокрема у Законі України «Про соціальні послуги» соціальне замовлення схарактеризовано як засіб регулювання діяльності у системі надання соціальних послуг. Предмет соціального замовлення охоплює «перелік соціальних послуг, сформований за результатами визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади в соціальних послугах, перелік категорій та орієнтовну чисельність отримувачів соціальних послуг, обсяг бюджетних коштів, необхідних для виплати компенсації» (*Деякі питання*, 2020).

Українські дослідники з позиції різних наук досліджують проблему соціального замовлення на місцевому рівні. Зокрема, з позиції економічних наук С. Обушний та І. Яковенко (2019) пояснюють зміст категорії «соціальне замовлення» через переваги та недоліки програмно-цільового методу фінансування соціальних послуг об'єднаних територіальних громад для можливості подальшого його застосування в практиці бюджетного планування. Автори відзначають, що система соціального замовлення заохочує підприємницьку активність в регіонах. «Це сприяє розширенню зайнятості, підвищенню кваліфікації та перекваліфікації, розвитку бізнес-клімату, стимулює розвиток громадянського суспільства шляхом його участі в процесі соціального замовлення та взяття на себе соціальної відповідальності» (с. 37). З позиції правових наук М. Бук (2021) обґрунтовує тезу, що предметом соціального замовлення є не лише соціальні послуги, а й вирішення соціальних проблем державного/регіонального/місцевого значення в частині забезпечення потреб осіб/сімей у соціальних послугах (державні/регіональні/місцеві програми соціальних послуг). При цьому дослідник зазначає, що «основними формами реалізації соціального замовлення у правовідносинах соціального забезпечення є публічні закупівлі соціальних послуг та фінансування державних/регіональних/місцевих програм соціальних послуг» (с. 116).

Група дослідників О. Шубна, Ю. Денисова, О. Санчич, А. Марильова (2020) визначили такий ряд переваг застосування соціального замовлення: підвищення адресності, доступності соціальних послуг; залучення у соціальну сферу додаткових ресурсів; підвищення рівня ініціативності, активності та контролю з боку громадськості в соціальній сфері; зміцнення соціальної злагоди тощо. Водночас автори визначають ризики використання соціального замовлення: «викривлення конкурентних умов на ринку соціальних послуг з боку представників

органів державної влади; виникнення «маніпуляцій» під час проведення конкурсного відбору суб'єктів надання соціальних послуг та в механізмах конкурсних закупівель; неналежне державне регулювання; недостатньо чітко розроблені критерії конкурсного відбору тощо» (с. 216). О. Дяченко та Г. Казарян (2018) визначають передумови успішного провадження соціального замовлення, серед яких «децентралізація, роздержавлення та деінституціоналізація соціальної сфери; формування та якісне забезпечення умов ринку соціальних послуг; підвищення ефективності та раціональності бюджетних соціальних витрат; запобігання і протидія корупції; розвиток інститутів громадянського суспільства; формування нової, активної й адресної соціально-економічної політики тощо» (с. 91).

У попередніх своїх публікаціях автори статті вже розкривали сутність та специфіку впровадження соціального замовлення в Україні, складники та суб'єкти соціального замовлення, етапи процедури його здійснення (Петрошко, Датченко, 2021), бар'єри застосування соціального замовлення в нашій країні (Датченко, 2021). Разом з тим суспільні реалії, труднощі розвитку соціальних послуг в Україні, спричинені війною, і непохитне прагнення українського народу доєднатися до європейської співдружності посилюють потребу глибокого вивчення досвіду країн світу, й зокрема ЄС, які успішно впровадили соціальне замовлення у свої системи захисту та підтримки населення.

Метою статті є аналіз міжнародного досвіду здійснення закупівлі соціальних послуг, характеристика ознак сучасного процесу запровадження закупівлі соціальних послуг органами місцевої влади від недержавних надавачів в країнах ЄС.

У статті використано такі **методи**: аналіз сучасних наукових джерел зарубіжних дослідників з теми дослідження, міждисциплінарний аналіз, порівняння, узагальнення, вивчення положень нормативно-правових джерел.

Виклад основних матеріалів дослідження. Соціальні послуги в ЄС класифікуються як соціальні послуги загального інтересу (англ. Social services of general interest).

На відміну від послуг, які становлять індивідуальний, найчастіше фінансовий, інтерес, соціальні послуги визначаються як ті, що формують загальну систему захисту та інклюзії Європейської спільноти. Концепт «соціальні послуги загального інтересу» є уніфікованим та зрозумілим для усіх країн-членів ЄС. Європейські науковці вважають, що розвиток національних систем доступних соціальних послуг є шляхом кращої інтеграції країн до європейської спільноти. Як зазначають румунські дослідники О. Барбу та К. Станіла (2016), «надання послуг загального інтересу у недискримінаційний та ефективний спосіб є важливою умовою для функціонування єдиного (прим. європейського) ринку та кращої ніж будь-коли інтеграції в Європейський Союз. Крім того, ці послуги – основа для побудови європейської спільноти, тому їх доступність є правом, яким користуються європейські громадяни» (с. 67).

Згідно Директиви Європейського Парламенту 2004/18/ЄС щодо загальних правил закупівель держави можуть самостійно визначати, які саме соціальні послуги загального інтересу будуть закуповуватись і стануть предметом економічного інтересу. Це означає, що уряди мають вибір, чи виносити певні соціальні послуги на ринок і використовувати інструмент соціального замовлення, чи залишити їх надання відповідальністю уряду (*On public procurement*, 2014).

Важливим досвідом для усвідомлення, рефлексії та застосування соціального замовлення у країнах Східної Європи та країнах пострадянського простору став досвід Великої Британії, США та Німеччини. Зокрема тенденція щодо закупівлі соціальних послуг від недержавних надавачів набула свого розвитку у 80-х роках минулого століття в межах так званого «Нового підходу у державному управлінні» (англ. New Public Management, New Management Approach) в урядах М. Тетчер (Велика Британія) та Р. Рейгана (США). Окрім соціальних послуг, Новий підхід у державному управлінні розповсюджувався на всю сферу послуг – державні надавачі мали конкурувати з новими недержавними на умовах конкурсів. У деяких сферах (переробка сміття, транспорт, телекомунікації) це навіть призвело до

приватизації та зменшення кількості державних інституцій як надавачів послуг. У сфері соціальних послуг Новий підхід в управлінні апелював до мети здешевлення вартості послуг в умовах збільшеної конкуренції між надавачами. «Ключовими ознаками цього підходу стали: громадянська участь мешканців у вирішенні питань, які важливі для розвитку громад та суспільства в цілому; розширення державно-приватного партнерства та приватизації» (Kajimbwa, 2013, с. 65).

Новий підхід у державному управлінні також вплинув і на скандинавські країни. Так у 2009 році у Швеції було запроваджено Закон «Про системи вільного вибору» (англ. Act on Free Choice Systems), який заохочував органи місцевого самоврядування застосовувати систему ваучерів, аби запровадити можливість індивідуального вибору надавача соціальних послуг отримувачем соціальних послуг відповідно до власних потреб та уподобань. Це мало стимулювати розвиток конкуренції на ринку соціальних послуг.

Окрім закупівлі соціальних послуг через соціальне замовлення та систему індивідуальних ваучерів, деякі країни (Франція, Нідерланди, Німеччина) використовували і продовжують використовувати системи соціальних конкурсів та грантів для недержавних організацій для вирішення певних соціальних проблем.

При розбудові соціального замовлення розвинуті країни зважали на власні соціально-культурні умови. Тобто «аргументи на підтримку цього та вибір механізмів, через які країни розвивали цей ринок у кожній країні, залежали від локальної історії та традицій» (Pavolini, Ranci, 2008). Так для Німеччини характерним фактором, який надав поштовх соціальному замовленню, була культурна традиція застосування принципу субсидіарності, згідно з яким краще за все піклуватись про людей можуть ті, кому їхні проблеми найбільш зрозумілі. Для Великої Британії вирішальним став фінансовий фактор, який забезпечив здешевшення вартості соціальної послуг в умовах конкурсної системи та ринку. Для Скандинавських країн важливим був універсалізм – принцип, за яким послуги мають бути однаково доступними для всіх категорій населення, хоча це і не означає, що всі категорії

використовують однакові послуги.

Цікавим у цьому контексті є досвід Нової Зеландії, яка визначила розвиток соціального замовлення як один із пріоритетних напрямів реагування на негативні соціальні наслідки, пов'язані із пандемією COVID-19. Урядом була розроблена національна стратегія розвитку соціального замовлення та виділено 23 млн. новозеландських доларів для її впровадження. Стратегія містить 6 ключових принципів, один із яких полягає в тому, що надавачі соціальних послуг (державні та недержавні) постійно навчаються та покращують якість своєї роботи. Для впровадження такого принципу органи державної влади дозволяють певну гнучкість надавачам для тестування та адаптації нових практик соціальної роботи, накопичення та поширення кращого досвіду. Уряд також рекомендує місцевим органам влади разом із надавачами розробляти показники ефективності соціального замовлення на етапі його проєктування. При цьому результати мають базуватися більше на якісних, аніж кількісних показниках. Уряд закликає органи місцевої влади довіряти недержавним надавачам щодо вибору ними необхідного інструментарію соціальної роботи, при цьому недержавні надавачі мотивуються для поширення власного досвіду та інноваційних практик роботи (*Міністерство соціального розвитку, 2020, с. 24*).

Важливо відмітити, що під час впровадження соціального замовлення процес покращення якості послуг є партнерським і здійснюється у постійній комунікації між органами державної влади та надавачами соціальних послуг (державними та недержавними). За умови правильно вибудованої комунікації між зацікавленими сторонами, застосування санкцій є радше винятком, аніж правилом у практиці надання соціальних послуг різними типами надавачів у країнах ЄС та інших розвинутих країнах світу. На думку європейських дослідників, важливими ознаками сучасного процесу запровадження закупівлі соціальних послуг органами місцевої влади від недержавних надавачів є: право індивідуального вибору надавача соціальних послуг, співтворчість, спільне виробництво, децентралізація, криза та

фіскальні обмеження (*European social network*, 2016, с. 14).

Зупинимось більш детально на зазначених вище ознаках. Так наділення отримувача соціальних послуг *правом індивідуального вибору надавача* стало важливою ознакою соціального замовлення в країнах ЄС та Англії (потрібно акцентувати, що ця можливість поки що майже не розвинута в Україні). Важливу роль в адвокатванні такого права в Англії, Швеції та Данії відіграли асоціації людей з інвалідністю. Як вже зазначалось на прикладі Швеції, здебільшого своє право індивідуального вибору отримувачі соціальних послуг здатні реалізувати через систему ваучерів. Завдяки такій системі отримувач наділяється закупівельною спроможністю соціальних послуг. Водночас дослідниками під сумнів ставиться спроможність отримувача соціальних послуг раціонально скористатися власним правом вибору надавача в силу певних ознак вразливості (Brennan et al, 2012).

Ідея *співтворчості, спільного виробництва* (англ. co-production) полягає в тому, що отримувачі соціальних послуг та інші мешканці громад відіграють активну роль у наданні державних соціальних послуг, а отже доцільно посилювати залучення громадян до процесу надання соціальних послуг (Pestoff, 2011). Однак висловлюються певні застереження стосовно перекидання повноважень щодо надання значного обсягу послуг з держави на недержавний сектор, адже представникам громадськості може не вистачити кваліфікації та досвіду у наданні соціальних послуг. При цьому сума економії бюджетних коштів, яка виникає внаслідок залучення громадських організацій, може виявитися просто перекиданими витратами, які все одно мають бути компенсовані за рахунок тих самих недержавних надавачів соціальних послуг (Pestoff, 2011, с. 6). У цьому самому контексті виникає інший ризик – спротив представників органів влади, які відчують себе більш досвідченими щодо залучення представників громадянського суспільства до надання соціальних послуг.

Одним із прикладів дій в інтересах дитини відповідно до «співтворчості і спільного

виробництва» у випадку послуг для дітей та їхніх сімей є активне залучення дітей до прийняття рішень щодо питань, які їх стосуються, у т. ч. в сфері надання соціальних послуг. Ставлення до дітей у західному суспільстві змінилось із моделі «діти – пасивні спостерігачі» до «діти – активні агенти власного життя». Підхід максимального залучення дітей є одним із наріжних каменів якісного впровадження соціального замовлення.

Децентралізація стала ще однією ознакою, яка прискорила процес упровадження соціального замовлення у країнах світу. Так само, як і в сучасній Україні, країни ЄС запроваджують політики, аби органи місцевого самоврядування могли здійснювати основні повноваження щодо соціальної роботи. Так у 1992 році у Швеції всі повноваження щодо організації соціальних послуг для людей з інвалідністю та літніх людей були перекидані на муніципалітети. У 2014 році в Англії був прийнятий Закон «Про соціальну підтримку» (англ. Care Act), що сприяв запровадженню нової системи соціальної підтримки, заснованої на задоволенні потреб отримувачів соціальних послуг, можливості вибору та контролі. У Нідерландах трансформація в соціальному секторі була посилена прийняттям таких нормативно-правових актів, як Закон «Про участь», Закон «Про соціальну підтримку», які регулюють відповідальність місцевої влади за роботу з молоддю й організацію соціальних послуг. Відтак, децентралізація підштовхнула процес запровадження інтегрованих соціальних послуг та соціальне замовлення.

Криза та фіскальні обмеження. У багатьох країнах економічна та фінансова криза спричинили попит на соціальні послуги в умовах обмежених бюджетних витрат на соціальну сферу. Краще долали наслідки кризи ті країни, які вже мали розвинуту систему соціальних послуг. Ринок соціальних послуг та соціальне замовлення вбачалися як дієвий механізм зменшення бюджетних витрат в умовах фінансової кризи. Отже, представники муніципалітетів шукали нові шляхи не тільки міжвідомчої співпраці, але й взаємодії з представниками громадянського суспільства.

У контексті розвитку соціального замовлення в Україні важливим здається досвід

країн Центрально-Східної Європи, пострадянських країн (наприклад, Болгарія, Литва), які проходили і проходять схожі процеси трансформації соціальної сфери. На основі дослідницьких розвідок відомо, що поштовхом для розвитку соціального замовлення в цих країнах також стали обмежені фінансові ресурси та пошук інноваційних рішень для забезпечення найвищої якості соціальних послуг в умовах максимальної наближеності до отримувача соціальних послуг. На жаль, часто в країнах із пострадянським минулим традиція розвитку благодійництва, соціального недержавного сектору тривалий час була мінімізована авторитарним стилем організації суспільства. Однак ці країни продовжують напрацьовувати власний досвід розвитку ринку соціальних послуг і мають певні успіхи.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, розвиток соціального замовлення як дієвий інструмент ринку соціальних послуг став частиною неоліберального порядку країн Західної та Центрально-Східної Європи, одним із компонентів зміни загальної системи державного управління. Передумовою для цього була економічна криза, яка спричинила появу нових вразливих категорій та змусила систему державного управління шукати нові шляхи здешевшення вартості соціальних послуг, зменшення бюрократичного впливу держави, покращення якості та максимальної доступності послуг для їх отримувачів.

У сфері соціального захисту, дотримуючись спільного тренду щодо

делегування власних повноважень із надання соціальних послуг недержавним надавачам, розвинуті країни зважали на власні соціально-культурні передумови та традиції. Для Німеччини, яка мала розвинуте громадянське суспільство та традицію застосування принципу субсидіарності, важливим було надати більше ініціативи та повноважень місцевим громадам для вирішення власних проблем. Для Великої Британії вирішальним фактором стала конкурсна система відбору надавача соціальних послуг в умовах ринку, яка забезпечує ефективне використання бюджетних коштів і відповідно здешевшення послуги. Для країн Центрально-Східної Європи спрацював набутий досвід інших країн та поєднання обох зазначених факторів. Розвиток індивідуального виміру соціального замовлення мав місце в Скандинавських країнах, Німеччині, Франції Нідерландах та інших країнах. Важливими ознаками сучасного процесу запровадження закупівлі соціальних послуг органами місцевої влади від недержавних надавачів визначено: право індивідуального вибору надавача соціальних послуг, співтворчість і спільне виробництво, децентралізація, криза та фіскальні обмеження.

Перспективами подальших досліджень є вивчення питання соціального замовлення послуг для сімей з дітьми в складних життєвих обставинах, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, інших вразливих категорій населення в умовах децентралізації та деінституціалізації.

Література

- Бук М. Соціальне замовлення у сфері надання соціальних послуг. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія «Право». 2021. Вип. 66. С. 113–117.
- Датченко Н. Бар'єри у застосуванні соціального замовлення в Україні. *Social Work and Education*. 2021. № 8 (4). С. 430–450.
- Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 450, Київ. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2020-%D0%BF#Text> (Дата перегляду: 01.09.2023)
- Дяченко О., Казарян Г. Соціальне замовлення як інструмент державно-приватного партнерства в системі соціально-економічного забезпечення осіб з інвалідністю в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 20. С. 89–93.
- Шубна О. В., Денисова Ю. В., Санчич О. С., Марильова А. В. та ін. Новітні методи удосконалення системи надання соціальних послуг в Україні *Економічний вісник Донбасу*. 2020. № 3(61). С. 213–221. URL : <http://evd.luguniv.edu.ua/index.php/evd/article/view/191> (Дата перегляду: 01.09.2023)

- Обушний С., Яковенко І. Удосконалення системи фінансування соціальних послуг в об'єднаних територіальних громадах. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*, 2019. № 1(3). С. 37–45.
- Пенсійний фонд України. Інформаційна сторінка вебпорталу URL : <https://www.pfu.gov.ua/2002786-stanom-na-01-10-2019-roku/> (Дата перегляду: 01.09.2023)
- Петрочко Ж. В., Датченко Н. А. Сутність та особливості впровадження соціального замовлення в Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2021. № 2(49). С. 155–159.
- ACAPS Briefing note: Ukraine – Conflict in Donetsk and Luhansk (4 November 2019) URL : <https://reliefweb.int/report/ukraine/acaps-briefing-note-ukraine-conflict-donetsk-and-luhansk-4-november-2019>
- Barbu O. N., Stănilă C. Services of general interest and territorial sustainability in romania. *Annals of valahia university of targoviste, geographical series*. 2016. Vol. 16, no. 2. P. 69–74. DOI : <https://doi.org/10.1515/avutgs-2016-0006>
- European Social Network. Putting Quality First. Contracting for Long-Term Care. Brussels, 2021. 66 p. URL : https://www.esn-eu.org/sites/default/files/2021-01/Long%20Term%20Care_2021_Interactive.pdf (Date of access: 24.09.2023)
- Kajimbwa M. New public management: a tribute to Margaret Thatcher. *Public policy and administration research*. 2013. Vol. 3, no. 5. P. 64–70. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/234668939.pdf> (Date of access: 16.09.2023)
- Ministry of social development of New Zealand. Social sector commissioning: progress, principles and next steps. Wellington: Ministry of social development of New Zealand, 2020. 34 p. URL : https://www.msd.govt.nz/documents/about-msd-and-our-work/publications-resources/planning-strategy/social-sector-commissioning/msd-social-sector-commissioning.pdf?fbclid=IwAR0r-jL0sgJhCYpMtl18zaz5r5y35Pw0EDD6gQ9S_Bm9pheSLsSdKyiqT2Y (Date of access: 08.09.2023)
- On public procurement and repealing Directive 2004/18/EC : Directive of the European Parliament and of the Council of 26.02.2014 no. 2014/24/EU. URL : <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj> (date of access: 23.08.2023)
- Pavolini E., Ranci C. Restructuring the welfare state: reforms in long-term care in Western European countries. *Journal of european social policy*. 2008. Vol. 18, no. 3. P. 246–259. DOI : <https://doi.org/10.1177/0958928708091058>
- Pestoff V. Citizens and co-production of welfare services: childcare in eight european countries. New public governance, the third sector, and co-production. London and New York, 2011. P. 1–17. URL : http://emes.net/content/uploads/publications/co-production_chapter_pestoff.pdf (Date of access: 10.09.2023)
- The marketisation of care: rationales and consequences in Nordic and liberal care regimes / D. Brennan et al. *Journal of European social policy*. 2012. No. 22(4). P. 377–391. DOI : <https://doi.org/10.1177/0958928712449772>

References

- ACAPS Briefing note: Ukraine - Conflict in Donetsk and Luhansk (4 November 2019) <https://reliefweb.int/report/ukraine/acaps-briefing-note-ukraine-conflict-donetsk-and-luhansk-4-november-2019> (eng).
- Pension Fund of Ukraine. Information page of the web portal <https://www.pfu.gov.ua/2002786-stanom-na-01-10-2019-roku/> (ukr).
- Barbu, O. N. & Stănilă, C. (2016). Services of general interest and territorial sustainability in romania. *Annals of Valahia University of Targoviste, Geographical series*. Vol. 16, Iss. 2. 69–74. <https://doi.org/10.1515/avutgs-2016-0006> (eng).
- Brennan, D et al. (2012). The marketisation of care: rationales and consequences in Nordic and liberal care

- regimes / *Journal of European Social Policy*. 22(4). 377–391. <https://doi.org/10.1177/0958928712449772> (eng).
- Buk, M. (2021). Social ordering in the field of social services. *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University*. "Law" series, 66. 113–117 (ukr).
- Datchenko, N. (2021). Barriers in the application of social order in Ukraine. *Social Work and Education*, 8(4). 430–450 (ukr).
- Diachenko, O. & Kazarian, H. (2018). Social order as a tool of public-private partnership in the system of social and economic support of persons with disabilities in Ukraine. *Investments: practice and experience*, 20. 89–93 (ukr).
- European Social Network (2021). Putting Quality First. Contracting for Long-Term Care. Brussels, 66 https://www.esn-eu.org/sites/default/files/2021-01/Long%20Term%20Care_2021_Interactive.pdf (Date of access: 22.08.2023) (eng).
- Kajimbwa, M. (2013). New public management: a tribute to Margaret Thatcher. *Public policy and administration research*. 3(5). 64–70. <https://core.ac.uk/download/pdf/234668939.pdf> (Date of access: 16.09.2023) (eng).
- Ministry of social development of New Zealand (2020). Social sector commissioning: progress, principles and next steps. Wellington. https://www.msd.govt.nz/documents/about-msd-and-our-work/publications-resources/planning-strategy/social-sector-commissioning/msd-social-sector-commissioning.pdf?fbclid=IwAR0r-jLosgJhCYpMtl18zaz5r5y35Pw0EDD6gQ9S_Bm9pheSLsSdKyiqT2Y (Date of access: 08.09.2023) (eng).
- Obushnyi, S. & Yakovenko, I. (2019). Improvement of the system of financing social services in united territorial communities. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, 1(3). 37–45 (ukr).
- On public procurement and repealing. Directive 2004/18/EC : Directive of the European Parliament and of the Council of 26.02.2014 No. 2014/24/EU. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj> (Date of access: 23.08.2023) (eng).
- On social services : Law of Ukraine. 27.04.2022. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (Date of access: 24.09.2023) (ukr).
- Pavolini, E. & Ranci, C. (2008). Restructuring the welfare state: reforms in long-term care in Western European countries. *Journal of European Social Policy*. 18(3). 246–259. <https://doi.org/10.1177/0958928708091058> (eng).
- Pestoff, V. (2011). Citizens and co-production of welfare services: childcare in eight european countries. New public governance, the third sector, and co-production. London and New York, 1–17. http://emes.net/content/uploads/publications/co-production_chapter_pestoff.pdf (Date of access: 10.09.2023) (eng).
- Petrochko, Zh. V. & Datchenko, N. A. (2021). The essence and peculiarities of the implementation of social order in Ukraine. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University*, 2(49). 155–159 (ukr).
- Shubna, O. V., Denysova, Yu. V., Sanchych, O. S., & Marylova, A. V. (2020). New methods of social service provision improvement in Ukraine. *Economic Bulletin of Donbass*, 3(61), 213–221. <http://evd.luguniv.edu.ua/index.php/evd/article/view/191> (ukr).
- Some issues of providing social services through social ordering. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine. 01.06.2020 p. № 450. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2020-%D0%BF#Text> (ukr).

CURRENT ISSUES OF THE PURCHASE OF SOCIAL SERVICES IN INTERNATIONAL PRACTICE

Zhanna Petrochko, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Department of Social Pedagogy and Social Work, Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine, e-mail: z.petrochko@kubg.edu.ua

Datchenko Nataliya, Child Protection Specialist in United Nations Children's Fund (UNICEF), Kyiv, Ukraine, e-mail : NDatchenko@gmail.com

The article reveals issues of social order that are relevant for modern Ukraine. It is emphasized that social ordering contributes to the development of social services. It is designed to improve the quality of such services in the community, create conditions for the activation of the public sector, and promote the effective and joint use of budget funds. The purpose of the article is to analyze the international experience of procurement of social services; description of the features of the modern process of introducing the purchase of social services by local authorities from non-state providers in different countries of the world. Based on the study of the provisions of regulatory and legal sources, the analysis of modern scientific sources of foreign researchers on the research topic, a generalization is made that social services form a general system of protection and inclusion of the European Community. The development of social order has become an effective tool of the market of social services, part of the neoliberal agenda of the countries of Western and Central Eastern Europe, one of the components of the change of the general system of public administration. It was noted that developed countries in the field of social protection followed a common trend of delegating their own powers to provide social services to non-state providers. At the same time, European countries paid attention to their own socio-cultural prerequisites and traditions. In particular, it was important for Germany to apply the principle of subsidiarity, to give greater initiative and authority to local communities to solve their own problems. For Great Britain, the competitive system of selecting a provider of social services in market conditions became a decisive factor. For the countries of Central and Eastern Europe, the acquired experience of other countries in combining both of these factors worked. The development of the individual dimension of social order took place in the Scandinavian countries, Germany, France, the Netherlands and other countries.

Keywords: social order, social services of general interest, international experience, market of social services.

Авторський внесок кожного з авторів: Петрочко Ж. В. – 50 %, Датченко Н. А. – 50 %.

Стаття надійшла до редакції / Received 10.09.2023

Прийнята до друку / Accepted 23.10.2023

Унікальність тексту 88 % (Unicheck ID1015891282)

© Петрочко Жанна Василівна, Датченко Наталія Анатоліївна, 2023

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ ХОРТИЦЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
SCIENTIFIC JOURNAL OF KHORTYTSIA NATIONAL ACADEMY
(СЕРІЯ: ПЕДАГОГІКА. СОЦІАЛЬНА РОБОТА)

*Журнал розміщує статті двома мовами: українською та англійською.
Періодичність наукового видання: 2 рази на рік.*

*Думки авторів не завжди збігаються з точкою зору редакції.
За достовірність фактів, цитат, імен, назв та інших відомостей відповідають автори.*

*Літературний редактор (українська мова) – О. В.Макаренко
Літературний редактор (англійська мова) – Б. В. Корнелюк, к.філол. н.
Комп'ютерна верстка та макет – П. В. Демченко.
Дизайн обкладинки – Т. В. Геворкян-Тарасова.*

*Підписано до друку 26.11.23 р.
Формат 60x84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Arial Narrow. Друк Riso.
Умов. др. арк. 27,9. Наклад 70 пр.*

*Видавництво комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
Україна, 69017, м. Запоріжжя, вул. Наукового містечка, 59.
Свідоцтво: ДК №7031 від 27.12.2019 р. тел./факс: (061)283-20-01, (061)283-20-05.
E-mail: p26052017@gmail.com E-mail: info@khnnra.zp.ua
Сайт: khnnra.edu.ua*

Усі права захищені. Повний або частковий передрук дозволено лише за згодою авторів і редакції.
При передрукуванні обов'язковим є посилання на наукове видання
«Науковий журнал Хортицької національної академії. Scientific Journal of Khortytsia National Academy»
(Серія: Педагогіка. Соціальна робота).